

Усенова А.

КЫРГЫЗСТАНДЫН ТАРЫХЫНДАГЫ КОМСОМОЛДУН
ОРДУ ЖАНА РОЛУ

Усенова А.

МЕСТО И РОЛЬ КОМСОМОЛА В ИСТОРИИ
КЫРГЫЗСТАНА

A. Usenova

THE PLACE AND ROLE OF KOMSOMOL IN THE
HISTORY OF KYRGYZSTAN

УДК: 94(470.3)

Бул макалада автор тарабынан комсомол уюмунун өлкөбүздүн тарыхындагы белсемдүү орун алгандыгы кенири талданды. Кыргызстандагы ар кыл тарыхый учурлардагы коомубуздун социалдык-экономикалык абалынын өзгөчөлүктөрүнө карабастан комсомол уюму жаны мамлекетти курууда ар дайым алдынкы катарда болгон. Ар бир комсомол, мекенди коргоого болгон моралдык патриотизмди, интернационализмди, жогорку эмгек көрсөткөчтөрүн жаратууну максат кылууну көздөгөн. Ар бир комсомол кужүрмөн отряддын мүчөсү болууга умтулуп, коммунизм үчүн болгон күрөшкө өз салымын кошкон. Автордун пикири боюнча, комсомолдук уюмдар түзүлгөн алгачкы күндөн баштап жаны бийликке каршы турган басмачыларды, контрреволюциячыл ак гвардиячыларды жоюуга активдүү катышышкан. Ал эми, граждандык согушта алдынкы катарда болушкандыгы белгиленди. Автор комсомолдордун улуу ата-мекендик согуш жылдарындагы тылдагы иш-чараларынын ар тараптуулугун, айрыкча, согуштан жапа чеккен балдарга, жоокерлерге, жесирлерге, үй-бүлөлөрүнө жардам берүү фонддорду түзүлгөндүгү тастыкталды. Ошондой эле, согуштан кийин бүдүнгөн чарбаны кайра калыбына келтирүү жана тынчтык курулуштарын куруу, комсомолдордун жана жаштардын демилгеси менен дын жерлери өздөштүрүүдө, эн ири курулуштарды эл чарба объектилерин куруудагы орду жана салымы чагылдырылган.

Негизги сөздөр: тарых, коом, мамлекет, тарых, жаштар, союз, комсомол, саясат, согуш, патриотизм, эмгек.

В статье автор анализирует роль комсомола в истории нашей страны. Несмотря на особенности социально-экономической ситуации в нашем обществе в разное историческое время в Кыргызстане, комсомол всегда был в авангарде строительства нового государства. Каждый комсомолец был нацелен на воспитание нравственного патриотизма, интернационализма, высокой трудоспособности в защиту Отечества. Каждый комсомолец стремился вступить в боевой отряд и внести свой вклад в борьбу за коммунизм. По мнению автора, комсомольские организации с первых дней своего формирования активно участвовали в лик-

видации басмачества и контрреволюционных белогвардейцев, выступающих против новой власти. А также отмечено, что они были на передовой линии в гражданской войне. Автор подтверждает разносторонность деятельности комсомола в тылу в годы Великой Отечественной войны, в частности создание фондов помощи детям, солдатам, вдовам и семьям, пострадавшим от войны. А также, отражена роль и вклад комсомола и молодежи в восстановление разрушенного хозяйства и строительстве мирных объектов и что по инициативе комсомола и молодежи шло освоение целины, масштабные строительства хозяйственных объектов.

Ключевые слова: история, общество, государство, история, молодежь, союз, комсомол, политика, война, патриотизм, труд.

In the article, the author analyzes the role of the Komsomol in the history of our country. Despite the peculiarities of the socio-economic situation in our society at different historical times in Kyrgyzstan, the Komsomol has always been at the forefront of building a new state. Each member of the Komsomol was aimed at fostering moral patriotism, internationalism, high working capacity in defense of the Fatherland. Each member of the Komsomol aspired to join a fighting detachment and his own contribution to the struggle for communism. According to the author, the Komsomol organizations from the first days of their formation actively participated in the liquidation of the Basmachi and counter-revolutionary White Guards opposing the new government. And also noted that they were on the front line in the civil war. The author confirms the versatility of the Komsomol's activities in the rear during the Great Patriotic War, in particular, the creation of funds to help children, soldiers, widows and families affected by the war. And also, the role and contribution of the Komsomol and youth in the restoration of the destroyed economy and the construction of peaceful objects is reflected, and that, on the initiative of the Komsomol and youth, the development of virgin lands, large-scale construction of economic facilities were carried out.

Key words: history, society, state, history, youth, union, Komsomol, politics, war, patriotism, labor.

Өлкөбүздүн тарыхый беттеринен БЛКЖСнын тарыхы коомубузда жогорку аң-сезим, идеялуулук, нравалуулук, ишкердик жана чыныгы эркиндиктерди айкалышкан жаштар союзунун тарыхын баамдасак болот. Комсомолдун мектебинен өткөн адамдар толкундануу менен өмүрлөрүндө комсомол уюмунун мүчөлөрү болгондуктарын эскерүүдө, комсомолдун адамдык жана жарандык сапаттарды калыптандыруудагы ролуна өзгөчө баа беришет. Эң негизгиси болуп патриотизмди, интернационализмди, жогорку эмгек көрсөткөчтөрүн жаратууну максат кылууну, жалпы иш үчүн өзүнүн болгон мүмкүнчүлүктөрүн бүт жумшоого, ынтызардуу өлкөбүздүн атуулдарын даярданына басым коюшат. Өзгөчө, мекенди коргоого моралдык жана дене тарбия жагынан даярдануунун зарылдыгын, гармониялуу өнүгүүнү, өздүк билим жана руханий баалуулуктар менен байып турууну такай колго алгандыкты бөтөнчө жогору баалашат.

Ким эрдикти, жаран болууну жана коомго пайдалуу болууну андоонун мектебинен өтүп, БЛКЖСнын 100 жылдык тарыхы, б.а. XX кылымдын 20-жылдарында комсомолдо башчы болгондордун ысымдары акырындык менен унутта болуп баратат.

БЛКЖСнын жана анын күжүрмөн отряды болгон - Кыргызстан Ленин комсомолунун тарыхына үстүртөн көз жүгүртсөк, комсомолдун тарыхый барактары баатырдык жолду басып өткөндүгүн кеңири чагылдырат.

1918-жылдын 29-октябрында жумушчу жана дыйкан жаштардын союзунун Бүткүл Россиялык биринчи съезди өз ишин баштаган. Дүйнөдө тендеши жок жаштар уюмунун тарыхы мына ошол күндөн башталат. Съезд комсомолдун Уставын жана Программасынын негизги тезистерин бекиткен. Съездин делегаттары коммунизм үчүн болгон күрөштө, жумушчудыйкандардын бийлигин өздөрүнүн толук колдой тургандыгы [1] тууралуу билдиришкендигин ата мекендик илимпозчу, профессор С.Табышалиев «Страницы истории комсомола Киргизии» деген эмгегинде белгилеп кеткен тарыхчы.

Ошого удаа эле Туркстанда жана Кыргызстанда комсомолдук биринчи ячейкалар түзүлгөн. Алгач Кызыл-Кыяда, Сүлүктүдө, Ошто, андан кийин бардык тоолуу аймактарда уездик жана шаардык бириккен комсомолдук уюмдар пайда болгон. Жаштар өздөрүнүн лидерлерин, башчыларын шайлай башташкан. Өзгөчө коомдогу чыгаандардан О.Алиев, Г.Родварков, Н.Байтурганов, Ш.Забиров, С.Адлимжанов, Д.Бендюков жана башкалар ишеничге ээ болуп шайланышып, кийин алар Туркстан Коммунисттик Жаштар Союзунун Борбордук Комитетинин көрүнүктүү

кызматкерлери болуп өсүп чыгышкан.

Жаштар союзун жетектөөгө жаш коммунисттер жөнөтүлгөн. Ош шаарком комсомолунда С.Касымбеков, Пишпекте Н.Д.Голуб, Пржевальскиде Скрицкий иштеген. Нарын уездинде комсомолдук уюмду түзүүдө коммунист К. Баялинов активдүү роль ойногон [1].

1920-жылы Москвада өткөн РКЖСнын 3 съезди комсомолдун идеялык жана уюмдаштыруу ишин тикелөөгө зор таасирин тийгизген. Курултай ачылган күнү делегаттардын алдында Жаштар союзунун милдеттери жөнүндөгү сөзү менен В.И. Ленин чыгып сүйлөп, анда ал комсомолдук турмуштун башкы маселелерине жооп берип, социалисттик коомду түзүүдөгү жаш муундардын алдындагы милдеттерди аныктаган жана биринчи кезекте коммунизмди куруунун милдеттерин окууга үндөп, революциялык процесстеги комсомолдун ордун көрсөткөн. РКЖСнын 3 курултайы жаштардын алдына коюлган милдеттер ондогон жылдарга чейин комсомолдун программасы болуп калган жана бүткүл өлкө боюнча, анын ичинде Кыргызстанда комсомолдук кыймылдын өнүгүшү кубаттуу чакырык таштаган. 1920-жылы Жалал-Абад, Карасуу, Борбордук Тянь-Шань, Ысык-Кол аймагы, Чүй жана Талас өрөөнүнүн комсомол жаштары бириккен. Комсомолдук уюмдары түзүү менен катар эле жаштар өздөрүнүн улуу жолдоштор менен бирге Түштүктө басмачылардын бандаларын талкалоого, Түндүктө контрреволюциячыл ак гвардиячыларды жоюуга активдүү катышып, өздөрүнүн мыкты таалим алган күжүрмөндөрүн Граждандык согуш фронтторуна аттанышкан.

Коммунизмди куруу идеясынын негизинде тарбиялангандардын эрдиктерин, согуштагы баатырдык көрсөтүүлөр сыяктуу эле тылдагы-эмгек каармандыктарын да кайра баалоого жана данктоого, комсомолго ишенип тапшырылган бардык иштерде жана участкаларда жаны энтузиазм менен Ата Журтка берилип ак кызмат кылышкан [2, 26-6.]. Бардык материалдык жана моралдык мааниге ээ болгон нерселерин комсомолецтерин көптөгөн муундарынын эбегейсиз зор эмгеги, тери жана каны менен түзүлгөнүн байкаса болот. Лениндик комсомол жөнүндө, анын тарбиялануучуларынын Совет бийлигинин орношунда, мезгилине топ келген эрдиктери жана эмгектеги күжүрмөндүктөрү жөнүндө жаштар билиши жана Кыргызстандын кийинки муундарына өткөрүп бериши керек.

XX кылымдын 20-жылдарында партия комсомолдун алдында партиянын катарын алмаштыруучу резерв катары даярдоо милдетин койгон. А комсомолго резерв катары пионердик отряддар түзүлгөн. «Комсомолдун мүчөсү-жаш пионерлердин улуу агасы» -

деген лозунг пайда болгон. Пишпекке пионердик ишти жүргүзүүгө А.Абдрахманов, Д.Брежнев, В.Есин, С.Сарымсаков, Е.Кондратюк жөнөтүлгөн. 1924-жылы Кыргызстанда биринчи жолу пржевалдык комсомолдор Ысык-Көл жээгиндеги пионердик лагерге өспүрүмдөрдүн жүрүшүн жана эс алуусун уюштурушкан [3, 54-б.].

Ушул жылы комсомол маданий артта калуучулукту жеңип чыгуу, жалпы сабатсыздыкты жоюу иштерине катыштуу ишмердигин колго алган. Жүздөгөн комсомолдор өз сабатын жоюу менен бирге калк арасында ликбездерди уюштурушуп, агартуу фонддорун түзүшүп, өз күчү менен мектептердин имараттарын жана окуу каражаттарына, жазуу шаймандарына ээ болушкан. Комсомолдордун демилгеси менен жаңы салттар жана майрамдар киргизилип, түшүм, пахта жыйым, ирригация, токой майрамы күндөрү, комсомолдук үйлөнүү үлпөттөрү, октябрияттар күнү уюшулган.

1925-жылдын 25-майында Пишпекте Кыргызстан РЛКЖСынын областтык уюмунун уюштуруу съезди болгон. Делегаттар Кыргызстан элинин көп улутту үй-бүлөсүнөн шайланган. Алардын арасында 80 кыргыз, 25 орус, 5 өзбек, 2 уйгур жана 2 татар болгон.

Съезде Казахстан, Өзбекстандын, Россиянын Тверь губерниясынын комсомолдорунун өкүлдөрү, ошондой эле чехословакиялык «Интергельпо» кооперативинин мүчөлөрү катышкан. Съезд облустук комсомол уюмдарын бир союзга бириктирген, уюмдун уставын жана программасын кабыл алып, 23 мүчөсүнүн жана 7 мүчөлүккө талапкердин турган комитетти шайлаган. Комсомолдун обкомунун биринчи катчылыгына О.Алиев шайланган [1].

1926-жылдын мартында РЛКЖСнын 7 съезди болуп, анда РЛКЖСнын аты БЛКЖС-Бүтсоюздук ленинчил Коммунисттик Жаштар Союзу деп кайра аталган. Бул формалдуу гана акт эмес эле, ал партиянын улуттук саясатына ылайык комсомолдун улуттук отрядына сый-урмат жана ишеним көрсөтүүнү чагылдырган. Кыргызстан Комсомолу ушул курултайда тоолуу аймактын жаштарынын таанылган жетекчилери катары К.Буранов, Е.Калимбеков, Г.В.Крашениников, С.Д.Кульматов, Б.Меирханов, С.Мураталин, А.Тагаев, Ф.Хасановдорду көрсөткөн.

XX кылымдын 30-жылдары комсомол кулактардын жана бай манаптардын жерлерин ачып көрсөтүү жана мамлекетке өткөрүчүү, жамааттык менчик болгон колхоздорду, артелдерди жана механикалаштырган отряддардын түзүү иштери менен активдүү алектенген [3, 57-б.].

1930-жылдары гана комсомол 1300 комсомолецтерди айыл жерлеринде өнөр жай ишканаларын түзүүгө жөнөтүлүп, алар «женил кавалерия», «кызыл обоздор» ж.б. ремонт бригадаларын, отряддарын түзүп, жамааттык чарбаларды уюштурушкан жана айыл чарба продукцияларын жогорку көрсөткүчтөрдү алуу үчүн күрөшүшкөн.

Ошол эле убакта өнөр жайда эпкиндүү комсомолдор бригадасы кулач жайып, Стахановду орнок туткан көп станокчулар кыймылы башталып, комсомолецтер менен жаштар эмгек өндүрүмдүүлүгүнүн жогорку көрсөткүчтөрүн, продукциянын сапатын жана катаал экономикалык режимди жакшыртууга жетиштүү үчүн жапырт социалисттик мелдешке аттанышкан.

1937-жылы Кыргызстан облустук комсомол уюму Кыргызстан Ленинчил Коммунисттик Жаштар Союзу деп кайрадан аталган. Комсомолдун бедели жана коомдук кадыр-баркы өскөн. Кыргыз ССР Жогорку Советин биринчи шайлоодо 48 комсомолецке жогорку ишеним көрсөтүлүп, алардын ичинде кызылчачы З.Кайназарова, композитор А.Малдыбаев жана башкалар болгон. Ал эми, 1926-жылдан «Ленинчил жаш» жана 1938-жылдан «Кыргызстан комсомолу» мезгилдүү басма сөздөрү чыга баштаган, ал гезиттери жаштарды коммунисттик духта тарбиялоодо чоң роль ойногон.

Күнүмдүк бош убактыларын пайдалуу өткөрүүлөрү үчүн Аскердик-спорттук пункттары, аэроклубдар жана жаштарды окуу-спортко даярдоо жаштар мекемелери негизделип ачылган. Өтө кыска убакыттын ичинде, б.а. 1934-1936-жылдары 1648 ворошилов аткычтары, 41 учкуч, 455 планерист, 42 парашютчу, 425 авиамоделист даярдалган жана аларга атайын удостоверениелери ыйгарылса, 15700 адам ГТОнун төшбелгисин алган.

Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында Кыргызстан Ленин комсомолу немис баскынчыларынан жапа чеккен, ата-энесинен, алдыңкы катардагы жоокерлердин балдарынан айрылган балдарга, согуштан жаракат алган жоокерлерге, жесирлерге, майданга аттанган жоокерлердин үй-бүлөлөрүнө, жалпысынан жардамга муктаж болгон ар бир адамга жардам берүү үчүн акча фондусун түзүүгө өзгөчө маани беришкен. Айрыкча, балдар үчүн акча фондун түзүүгө жана аларды сарптоонун жол-жобосуна активдүү катышышкан [4, 76-б.].

Балдарга жардам көрсөтүү үчүн акча каражаттары комсомолдук-жаштардын жекшемби иш күндөрү иштеп тапкан каражаттарынан жана комсомолецтердин ыктыярдуу жеке салымдарынан түзүлдү. Ошол

эле учурда, жардам фондунан түшкөн каражаттар балдар үйлөрүнө, балдар аянтчаларына, интернаттарга, балдар ашканаларына жардам көрсөтүүгө, жаңы балдар мекемелерин ачууга, ошондой эле балдарга жеке жардам берүүгө жумшалышы керектиги белгиленген.

Мындан тышкары, алар балдар үйлөрүндө өзүлөрүнүн тамак-аш базасын түзүшүп, үй канаттууларын, коёнду, мал чарбаларын, балчылык чарбаларын уюштурууга комсомолдордун жана жаштардын жеке катышуусун камсыз кылышып, көмөкчү чарбаларды түзүүгө жардам беришкен.

Арткы тылда, күнүмдүк турмушта, медицинада, билим берүүдө, маданиятта, аскерге даярдоо жайларында ар бир комсомолец үлгү болгонго умтулган. Комсомолдор өндүрүштүк объектилерди курууга эмгек армиясындагы катышуусу жана Кыргызстандын ишканаларында мобилизациялангандардын эмгеги, тылдын эмгек фронтунун каармандары катары коомчулук тарабынан мүнөздөлгөн. “Баары Жениш үчүн” деген девизге таянуу менен Улуу Жеңишти камсыз кылууда Кызыл-Кия, Кок-Жангак, Ак-Туз жана Сүлүктү кенинин шахтерлору комсомолдор эмгектенип чыгарган продукциялары белгиленген ченемдерден алда канча ашып түшкөн. Согуш жылдарында эбегейсиз катаал 1942-1943-жылдары Чоң Чүй каналынын курулушунда 3 миңден ашык комсомолдор иштеген [4, 121-б.].

Согуштан кийин бүлүнгөн чарбаны кайра калыбына келтирүү жана тынчык курулуштарын куруу, комсомолдордун жана жаштардын демилгеси менен дың жерлери жана көптөн бери айдалбай жаткан жерлерди өздөштүрүү ЛКЖСнын бирден-бир милдеттери болуп калган. Дын жерлери өздөштүрүү боюнча партиянын чакырыгын жана москвалык комсомолдордун демилгесин Кыргызстан комсомолдору кызуу колдоого алып, комсомол уюмдарынан ыктиярдууларды топторун уюштурушкан. Биринчи күндөрү эле жаш жумушчулардын, колхозчулардын жанан студенттерден 10 миңден ашык арыз түшкөн. Ал эми 1956-жылдын 22-23-декабрында борборубуз Фрунзе шаарында болуп өткөн ЛКЖСнын 10 съездинин урматына карата республикабыздын спортсмендери 3,5 миң чакырымдык Фрунзу-Москва жүрүшүн уюштурушкан.

Кыргызстан комсомолу мыктылардын мыктылары тандоо менен 1954-1956-жылдарды дың жерлери өздөштүрүүгө 1300 кыз-жигиттерди узатса, анын ичинен 915и боордош Казахстанга жөнөтүлгөн. Алар, анда Караганды облусундагы жаныдан уюшулган «Киргизия», Павлодар облусундагы «Иртышский»

совхоздордунда жана коншулаш республиканын башка райондорунда жан аябай эмгектеништи. Миндеген комсомолдор Кыргызстан ичиндеги – тоолуу Тянь-Шань, Ысык-Көл ойдуңу, Алай, Ала-Бука, Араван, Кант жана башка райондордогу дың жерлерди өздөштүрүүгө жөнөтүлгөн. Ушул жылдары комсомолдук экинчү курулуштун биринчи объектери пайда болгон. Комсомол «Алмалык» көмүр кесиндиси, Автожыйнагыч завод Нарын каскатындагы Уч-Коргон ГЭСинин биринчи электростанциялары, Фрунзе ТЭЦи Комволдук-нооту комбинаты, Оштогу пахтадан кездеме токуучу комбинат, Оштогу пахтадан кездеме куруучу комбинат, Фрунзе-Ош трассасы, Кант цемент-шифер комбинаты өндүү ири эл чарба объектилерин курууну жана өздөштүрүүнү шэфке алган.

Орто Азия аймагындагы эн ири курулуш болгон Шамалды-Сай, Таш-Көмүр, Токтогул гидроэнергетикалык комплекстерин курулушун шэфке алуу республикалык комсомол уюмунун сыймыктуу иштеринин бири болгон. Комсомолдун жолдомосу боюнча ага биринчи жылы эле миңден ашык комсомолдор жөнөтүлгөн, 1964-жылдын 23-24-январында БС ЛКЖСнын болуп өткөн 14-съезди Токтогул ГЭСинин Буткул союздук экинчү комсомолдук курулуш деп жарыялаган, ага 40тан ашуун улуттун өкүлдөрү Нарын гидроэнергетикалык касаканында жана суу чарба объектилеринде иштешкен. Бул курулушту курууда синирген эмгеги үчүн көптөгөн жаштар таанылышып, алардын ичинде монтаждоочу - скалолаз монтажчы Кыргызстан ЛКЖС БКнын мүчөсү М.Сабиров жетектеген бригада өзгөчө таанылган [5, 76-б.].

Айыл-кыштактарда да комсомолдун таалим алгандар эмгектин жогорку өндүрүштүк үлгүсүн көрсөтүшкөн. Д.Рафикованын пахтачылар бригадасы, чабан М.Жаныбаева, Т.Алимканов, М.Абдылдаевдер рекордук көрсөткүчтөргө жетишип, республиканын Жогорку Советинин курамына шайланышкан. Ал ми, 1975-жылы БЛКЖСнын 50 жылдыгынын урматына карата комсомолдук экинчү иштер жайылтылып, Ош областындагы Ленин районунун комсомолдук уюму айыл чарба продукцияларынан өндүрүшүн жогорулатуу менен Эмгек Кызыл Туу орденине татыктуу болушкан.

Комсомол улан-кыздарды патриотизмге, мекенин сүйүүгө гана тарбиялабастан, социалисттик интернационализмди, тилге, маданиятка жана ар бир элдин салттарына терең урмат менен караган жаш муундун көз караштарынын ажырагыс гумандуу жактарына тарбиялаган.

1966-жылы Ташкентте жер титирөөдөн кыйрап,

боордош өзбек эли курсыкка кабылган учурда бүлүнгөн курулуштарды калыбына келтирүү жана жаңы курулуштарды куруу үчүн Фрунзе үй куруу комбинатынан жүздөгөн куруучулары жана студенттик курулуш отрядына жыйналгандар биринчилерден болуп жардамга барышып, массалык студенттик курулуш отряддары кыймылынын биринчилеринен болушкан. Ал эми Түп районундагы, айыл-кыштактардагы курулуштар, үйлөр жер титирөө болуп кыйраганда Советтер Союзунан 17 шаарынан комсомолдорунун өкүлдөрү жардамга келишкен. Андан кийин курулуш отряд мектебиндеги «эмгек семестринде» миңдеген уландар жана кыздар эмгектенишип, өлкөнүн экономикасына, жаш муундарды эмгекке жана нравалык жактан тарбиялоого чон үлүшүн кошушкан. Алсак, 1980-жылы Москвада өткөн Олимпиадага республикадан 8 атлет катышып, 5 алтын жана 3 бронза медалын жеңип алуу менен алар бардыгы тең байге ээси жана жеңүүчүлөр болушкан [6, 187-б.].

XX кылымдын 70-90-жылдары комсомолдорунун патриоттук баштармалары студенттик курулуш отряддарынын жыл сайын жай айларында 10 миңге жакын студенттер республикабыздын эл чарбасынын ар кайсы объектилеринде ар түрдүү иш алып барышкан. Андыктан, социалисттик жана коммунисттик курулушка катышкандыгы үчүн жана жаштарды тарбиялоо боюнча жемиштүү иштери үчүн Кыргызстан комсомолу жогорку сыйлыктар жана наамдар менен сыйланган [7, 104-б.].

XX кылымдын 90-жылдары комсомолдук уюмдар аркылуу СССРдин миллиондогон улан-кыздары

жана алардын ичинен Кыргызстандан эки миллиондон ашуун жаштары саясий жана идеялдык кайра түзүүнүн жарандык жана нравалык ан-сезимге жетүүнүн мектебинен өтүштү. Мекендин бактысы жана гүлдөп өсүшү үчүн алар комсомолдук туунун астында күрөшкө жана эмгектенүүгө чыгышкан. Комсомолдун мектебинен өткөндүгүн аркасында, алар турмушка өз алдынча тике кароого жана кыйынчылыктарга даяр болууга тарбияланышкан жана социалдашуусуна жардам берген [8, 154-б.]. Эмгектеги жана нравалык салттардагы умтулуулар жана комсомолдук оптимизм аларды алга сүрөөгөн. Кыргызстан элинин, өз өлкөсүнүн гүлдөп-өнүгүшүнө салым кошкон Ленин комсомолунун өрнөктүү жолу биздин тарыхыбыздын татыктуу орун алгандыктан, келечекте муун алардын тарыхын унутпашы абзель.

Адабияттар:

1. Табышалиев С. Страницы истории комсомола Киргизии. - Фрунзе, 1960.
2. Бекетов В. Они были первыми. - Фрунзе, 1985. - 165 с.
3. Иманакунов О. Жаштардын урааны болгон курулуштар. - Фрунзе, 1987. - 136-б.
4. Носов Н. Комсомол Советской Киргизии в тылу. - Фрунзе, 1978. - 176 с.
5. Во имя Коммунизма. // Сборник статей посвящ. 60 летию Комсомола. - М., 1988. - 311 с.
6. Горошин В. Покоряя спортивные высоты. - М., 1984. - 190 с.
7. Лиханов А. Недетские заботы детского фонда. - М.: Изд-во «Советский детский фонд», 1990. - 217 с.
8. Алымкулов А. Жаштардын социалдашуусунун негиздери. - Бишкек, 2016. - 154 с.